
УДК 78.2; 78.491

Оксана Андріянова (Одеса, Україна)

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
КАМЕРНО-АНСАМБЛЕВОГО МУЗИКУВАННЯ**
(відгук на навчальний посібник Л. І. Повзун
«Історія камерних інструментально-ансамблевих жанрів»)

Камерно-ансамблеве музичування від часів його зародження до сьогодення відіграє значну роль у процесі розвитку культури різних країн Європи. Саме камерне музичування прискорило прогрес вітчизняного виконавського мистецтва у другій половині XIX ст. Його важливе значення не зменшилось у XX ст., а на рубежі XX–XXI ст. камерно-ансамблева творчість набула найбільшої популярності.

Вивчення історії та теорії камерно-ансамблевих жанрів є настільки актуальним, що з'явилася потреба в певній систематизації значного обсягу наукових та науково-методичних досліджень, праць, безпосередньо присвячених питанням камерно-ансамблевої проблематики.

Книга Л. Повзун *«Історія камерних інструментально-ансамблевих жанрів»* є ґрунтовною працею, що підкреслює поглиблене усвідомлення важливості ролі камерно-ансамблевої музики на сучасному етапі, зумовлене її широкою репрезентативністю в творчості композиторів та виконавців.

Робота присвячена дослідженню етапів розвитку камерних інструментально-ансамблевих жанрів – від старовинних форм до

сучасних художніх напрямків. Аналізуються передумови виникнення камерних інструментально-ансамблевих жанрів та процес їх художньо-історичної еволюції. Надається характеристика ансамблевої творчості композиторів XVII–XXI століть та перелік творів для різноманітних інструментальних складів.

Автор підкреслює, що на сучасному етапі камерно-ансамблеві жанри зазнають трансформації і саме поняття камерності, що узагальнює в собі певну кількість компонентів, потребує окремого наукового дослідження та визначення. Акцентуючи увагу на особливостях мислення виконавця-ансамбліста, аналізуючи естетичні аспекти ансамблевого музикування, кількісну та якісну специфіку камерно-ансамблевих жанрів, Л. Повзун детально досліджує зміст поняття камерності.

Камерно-ансамблеві жанри етимологічно орієнтовані на обмежені простори домашнього музикування та невеликі за розміром інструментальні склади. Проте в процесі історичного розвитку ряд провідних чинників набувають нових якостей та модифікують, оскільки камерно-інструментальне музикування пройшло декілька етапів – домашнє музикування, світський салон, концертне виконання, в сучасних – конкурсне фестивалне, і одна із провідних генетичних ознак – умови виконання – перестає бути постійною характеристикою камерно-ансамблевих жанрів.

Жанри камерного ансамблю вирізняються якісною та кількісною структурою, оскільки кількісний та якісний склад камерних ансамблів є мобільним; умови виконання також мають можливість трансформації; мають різну стильову приналежність (історичну та авторську), проте поєднанні поняттям камерності – смислової спрямованості на духовний світ людини, на філософсько-психологічний аспект людського життя, що складає ядро жанрів – інваріантну структуру, яка повторюється у всіх жанрових різновидах.

Надається характеристика функціонування ансамблевого виконавства майже за чотири епохи: ансамблева музика середньовіччя та епохи Відродження; генезис інструментально-ансамблевих жанрів в епоху бароко; формування жанрової системи камерного ансамблю у класицистський період; художні принципи романтизму в інструментально-ансамблевих жанрах розглядаються у різних національних композиторських школах – Німеччини, Італії, Угорщини, Польщі, Норвегії, Чехії, Франції, Росії, України; вплив естетичних напрямків XX століття на розширення семантичної сфери ансамблевих жанрів аналізується на прикладі творів французьких, російських, українських авторів.

Представлені в роботі етапи еволюції камерно-ансамблевої творчості дають можливість вивчення й аналізу камерно-інструментальних жанрів з погляду цілісного узагальненого явища. Значна увага приділяється формуванню української інструментально-ансамблевої школи та інструментально-ансамблевій творчості сучасних вітчизняних композиторів.

Тенденція поширення камерно-ансамблевого музикування потребує підготовки теоретичної бази вивчення проблематики. Вважаємо, що для підготовки професійних викладачів та виконавців ансамблів необхідні знання про історію виникнення та розвитку камерно-ансамблевих жанрів, про процес еволюції поняття камерності та об'ємний камерно-ансамблевий репертуар для різноманітних складів. Ці відомості представлені до уваги читачів в книзі Л. Повзун *«Історія камерних інструментально-ансамблевих жанрів»*.
